Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2020-00298

EUS Ikonen Susanna(VM) 12.06.2020

Asia
Euroryhmän ja laajennetun euroryhmän videokokous 11.6.2020

Kokous
11.06.2020

Euroryhmässä kuultiin EKP:n pankkivalvontaelimen puheenjohtajaa ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston puheenjohtajaa pankkiunionin euroaluetta koskevista näkökohdista. Keskusteltiin myös pankkiunionin syventämisestä, johon palataan euroryhmässä syksyllä.

Käsiteltiin Kyproksen ja Espanjan ohjelman jälkeisiä raportteja sekä Kreikan tiukennetun valvonnan raporttia. Euroryhmä suhtautui myönteisesti toimielinten arviointiin, jonka mukaan Kreikka on ryhtynyt tarvittaviin toimiin erityisten uudistussitoumustensa saavuttamiseksi ja että kolmas erä ehdollisia velkahelpotuksia voidaan tehdä. Tämä sisältää seuraavan SMP/ANFA-tuottojen tuloutuksen, yhteensä 748 milj. euroa.

Hyväksyttiin euroryhmän alustava työsuunnitelma lokakuulle saakka.

Ministereitä informoitiin euroryhmän puheenjohtajan valintaprosessista. Nykyisen puheenjohtajan Portugalin Mário Centenon kausi päättyy 12.7. eikä hän ole käytettävissä jatkokaudelle. Uusi puheenjohtaja on tarkoitus valita heinäkuun alkupuolella.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa keskusteltiin taloustilanteesta ja elpymistä tukevista politiikkatoimista.

1. Pankkiunioni – euroalueen näkökohdat
a) EKP:n valvontaelimen puheenjohtajan 11. kuuleminen
b) Raportti yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toiminnasta

EKP:n pankkivalvontaelimen puheenjohtaja Andrea Enria ja EU:n kriisinratkaisuneuvoston puheenjohtaja Elke König kertoivat säännönmukaisessa kuulemisessa pankkiunionin euroaluetta koskevista näkökohdista. Enria kertoi ministereille EKP:n ja sen pankkivalvontaelimen tekemistä toimista talouden tukemiseksi COVID-19:een liittyen. Keskeinen epävarmuustekijä luotonannon jatkuvuuden turvaamisen kannalta on, että vain harvat pankit ovat hyödyntäneet rahoitusvalvontaviranomaisten vapauttamia pääoma- tai likviditeettipuskureitaan, koska eivät halua ensimmäisenä antaa signaalia markkinoille tai ylittää voitonjakorajoitusta. Riskien tunnistamiseksi valvontaelin on myös aloittanut analyysia siitä, kuinka miten pankit selviäisivät erilaisissa heikommissa skenaarioissa, mukaan lukien koronapandemian mahdollisessa toisessa aallossa.

Elke König puolestaan kertoi toimista, joita kriisinratkaisuneuvosto on tehnyt COVID-19:een liittyen. Toimia ovat esimerkiksi joustot pankkien raportointivaatimuksiin sekä omia varoja ja kriisitilanteita varten kerrytettävien velkapuskureiden vähimmäisvaatimusten määriin ja niiden saavuttamiseksi asetettuihin määräaikoihin. König korosti, että kriisinratkaisulainsäädäntö on toimiva, myös laajamittaisen kriisin oloissa. Lainsäädäntöön sisältyy myös joustavuutta, jota voidaan tarvittaessa hyödyntää pankkien ennakolliseen pääomittamiseen, mutta tätä ei tulisi käyttää sijoittajanvastuun kiertämiseen.

Kokouksessa vaihdettiin näkemyksiä myös siitä, miten tullaan työskentelemään pankkiunionin loppuunsaattamiseksi. Pankkiunionin syventämiseen liittyvät keskustelut ovat jääneet tänä keväänä kiireellisten koronatoimien jalkoihin. Monilla jäsenvaltioilla on halu jatkaa näitä yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettuun käyttöönottoon ja yhteiseen talletussuojajärjestelmään (EDIS) liittyviä keskusteluja ripeästi.

Ministeri Vanhanen totesi Suomen tukevan viranomaisten COVID-19:een liittyviä tilapäisiä joustotoimenpiteitä, mutta korostaa Königin näkemyksen mukaisesti, että pankkien ennakollista pääomittamista ei tulisi käyttää jo aiemmin huonossa kunnossa olevien pankkien tukemiseen tai kriisinratkaisusääntelyn kiertämiseen. Pankkivalvojien ja kriisinratkaisuviranomaisten tulisi olla valmiina käyttämään lainsäädännössä niille annettuja toimivaltuuksia.

Pankkiunionin kehittämisen osalta Ministeri Vanhanen totesi Suomen tukevan vahvaa sijoittajanvastuuseen perustuvaa pankkiunionia ja sen kehittämistä. Pankkiunionin kehittämisen tulisi edetä kuitenkin huomioiden kaikki neuvoston päätelmissä 2016 esiin tuodut seikat, ml. edistyminen riskien vähenemisessä, eikä koronakriisin vaikutuksia voida rajata riskien vähentymisarvion ulkopuolelle

Euroryhmä antoi euroryhmätyöryhmälle mandaatin jatkaa kaikkien pankkiunionin syventämiseen liittyvien asioiden valmistelua ja euroryhmä palaa asiaan syksyllä.

2. Kypros – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä käsitteli Kyproksen ohjelman jälkeisen valvonnan 8. raporttia. Kyproksen rahoitustukiohjelien päätyttyä vuonna 2016, maa on ohjelman jälkeisessä valvonnassa, kunnes se on maksanut takaisin 75 % saamastaan tuesta. Kypros sai EVM:n rahoitustukea 6,3 mrd. euroa. Lainat erääntyvät vuosina 2025-2031.

Uudistusten myötä Kyproksen pankit ovat paremmassa kunnossa kuin aiempina vuosina ja järjestämättömien saamisten määrää on saatu laskettua. Koronakriisi koettelee pankkisektoria tuottavuuden laskiessa ja luottoriskien kasvaessa. Kypros sai lainaa markkinoilta vuoden alkupuolella suotuisissa markkinaolosuhteissa, joten sen kyky vastata äkillisiin shokkeihin on tällä hetkellä hyvä.

3. Espanja – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä käsitteli Espanjan ohjelman jälkeisen valvonnan 13. raporttia. Espanjan rahoitustukiohjelmien päätyttyä vuonna 2014, maa on ohjelman jälkeisessä valvonnassa, kunnes se on maksanut takaisin 75 % saamastaan tuesta. Espanja sai EVM:n rahoitustukea pankkisektorin tukemiseen 41,3 mrd. euroa. Espanja on maksanut tukea etuajassa takaisin yhteensä 17,6 mrd. euroa. Jäljellä olevat lainat, yhteensä 23,7 mrd. euroa, erääntyvät vuosina 2022-2027.

Espanjan talous oli hyvässä kasvussa ennen koronaviruskriisiä. Koronakriisi aiheuttaa Espanjan taloudelle jyrkän laskun, mutta talouden ennustetaan lähtevän uuteen nousuun vuonna 2021. Pankkien tilanne on vakaa ja järjestämättömien lainojen osuus on saatu laskettua tasolle, joka on enää vain

hieman eurooppalaisen keskiarvon yläpuolella. Espanjan kyky maksaa takaisin EVM velkojaan ei ole uhattuna ja koronakriisistä huolimatta se on saanut edelleen lainaa markkinoilta suotuisilla ehdoilla.

4. Kreikka – 6. tiukennetun valvonnan raportti ja ehdolliset velkatoimenpiteet

Euroryhmä käsitteli Kreikan ohjelman jälkeisen valvonnan 6. raporttia ja hyväksyi Kreikkaa koskevan lausuman, joka julkaistiin kokouksen jälkeen. Kreikan rahoitustukiohjelmien päätyttyä vuonna 2018, maa asetettiin tiukennettuun ohjelman jälkeiseen valvontaan. Kreikan kykyä selviytyä koronaviruksen aiheuttamasta kriisistä on vahvistanut julkisen talouden vahvistaminen, kerrytetty lähes 34 mrd. euron kassapuskuri ja julkisen velan vähäiset jälleenrahoitustarpeet tulevina vuosina. Kreikka on myös saavuttanut 3,5 %/BKT perusylijäämätavoitteensa viisi vuotta peräkkäin.

Euroryhmä tarkasteli myös SMP/ANFA-tuloutusten eli eurojärjestelmän arvopaperimarkkinaohjelmassa tehdyistä sijoituksista saatavia tuottoja vastaavan määrän tulouttamisen aikataulua ja seuraavaa SMP/ANFA-tuottojen tuloutusta. Euroryhmä suhtautui myönteisesti toimielinten arviointiin, jonka mukaan Kreikka, ottaen huomioon myös koronaviruksen puhkeamisen aiheuttamat poikkeukselliset olosuhteet, on ryhtynyt tarvittaviin toimiin erityisten uudistussitoumustensa saavuttamiseksi ja että kolmas erä ehdollisia velkahelpotuksia voidaan tehdä. Euroryhmän lausuman mukaan edellyttäen, että kansalliset menettelyt saadaan päätökseen, euroryhmätyöryhmän (EWG) ja Euroopan rahoitusvakausvälineen (EFSF) johtokunnan odotetaan hyväksyvän SMP/ANFA-tuottojen tuloutus ja tiettyjen EFSF:n lainojen korkomarginaalin alentaminen nollaan siten, että Kreikalle voidaan yhteensä tulouttaa 748 miljoonaa euroa. Suomen osuus siitä on 13,01 milj. euroa.

5. Euroryhmän päivitetty lyhyen aikavälin työohjelma

Kokouksessa hyväksyttiin euroryhmän lyhyen aikavälin työohjelma. Koronapandemian vuoksi pidempiaikaista työskentelyä on vielä tarve suunnitella, joten ohjelma alustavine euroryhmän asialistoineen on tehty nyt lokakuulle saakka.

Työsuunnitelmaan tehtiin Suomen pyynnöstä muutos, jossa pankkiunionin jatkotyöstä poistettiin viittaus pankkiunionin syventämisen kytkemisestä koronakriisin ja elpymisen esille nostamiin uusiin haasteisiin. Hyväksytyssä työohjelmassa todetaan, että euroryhmä on valmis jatkamaan työtään pankkiunionin syventämiseksi tähän mennessä saavutetun edistyksen pohjalta.

6. Muut asiat

Ministerit saivat tietoa euroryhmän puheenjohtajan valintaprosessista. Ehdokkaita voi esittää 25. kesäkuuta saakka ja tavoitteena on hyväksyä uusi puheenjohtaja heinäkuun alkupuolella. Nykyinen puheenjohtaja, Portugalin valtionvarainministeri Mário Centeno ilmoitti luopuvansa ministeritehtävästään, eikä myöskään ole käytettävissä uudelle kaudelle euroryhmän puheenjohtajaksi. PJ Centenoa pyydettiin kuitenkin jatkamaan tehtävässään siihen saakka, kunnes uusi PJ saadaan valittua, ml. edustamaan euroryhmää tarvittaessa huippukokouksissa tai päämiesten neuvotteluissa, jos tämä on tarpeen.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

1. Taloustilanne ja elpymistä tukevat politiikkatoimet

Laajennetussa euroryhmässä keskusteltiin taloustilanteesta ja elvytystarpeista, kansallisten ja eurooppalaisen politiikkatoimien yhteensovittamisen tarpeesta, sekä erityisesti euroalueen jäsenyyden

merkityksestä elpymis- ja toipumissuunnitelmille sekä suunnitelmien mahdollisesta kytkennästä euroalueen suosituksiin ja euroryhmän työn organisoinnista tässä yhteydessä.

Komission elvytyspaketissa keskeinen elementti on elpymis- ja palautumistukiväline, jonka tavoitteena on tukea jäsenmaiden uudistuksia ja investointeja. Väline on pitkälti samanlainen kuin aiemmin valmisteltu euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä tukeva talousarvioväline (BICC). Euroryhmässä keskusteltiin elpymisvälineen euroalueen dimensiosta, joka kytkeytyy eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja euroalueen suosituksiin. Euroryhmä tulee jatkossa seuraamaan asiaa tiiviisti.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen, finanssineuvos Marketta Henriksson (VM)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
